

«Українські січові стрільці (УСС)»

Українські січові стрільці (УСС) —

єдине українське національне військове формування в складі австро-угорської армії, сформоване з добровольців, які стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ).

Перший раз назва «січові стрільці» була використана під час Першої світової війни при формуванні у Австро-Угорщині військових підрозділів з галичан.

Кокарда підрозділу

Січові стрільці

pirgatch@ukr.net

Історія утворення

УСС

У перший день Першої світової війни, 1 серпня 1914 року, лідери трьох найбільших галицьких партій утворили Головну Українську Раду (ГУР, голова – К. Левицький). Третього серпня ГУР видала маніфест до українського народу в Галичині, закликаючи до боротьби за визволення України

Однією з перших справ, якою зайнялась ГУР, було створення Української бойової управи (очолив К. Трильовський), а та, в свою чергу, спрямувала свою діяльність на організацію в австрійській армії окремого українського формування, що мало стати середком української національної армії.

Кирилл Трильовський

На заклик Головної Української Ради відгукнулося 28 000 добровольців, але на збірку УСС у Стрию наприкінці серпня — на початку вересня 1914 зійшлося тільки 10 000, бо деякі повіти Галичини були вже захоплені російською армією. З них австрійська влада вибрала тільки 2 500 стрільців.

Формування УСС

Австрійське командування дало згоду на формування українського легіону під назвою "Українські січові стрільці". Для формування легіон на початку вересня перевели в Закарпаття, тут було утворено три стрілецькі курені. Командиром легіону обрано доктора Володимира Старосольського, його заступником — осавулом Дмитра

Iwan Monołatyj

UKRAIŃSCY STRZELCY SICZOWI

1914 – 1918

Склад УСС

Українські

Стрільці

• Січові •

Набір світлин

До складу Групи Січових Стрільців входило 6 полків піхоти, 6 полків артилерії, кінний полк з 2 дивізіонів, автоброневий дивізіон, 4 — 5 панцерних потягів, об'єднаних у панцерний дивізіон, Кіш Січових Стрільців, Скорострільний вишкіл Січових Стрільців, технічні, ремонтні й обозні частини. Незмінним командиром корпусу був полковник Євген Коновалець

СВОБОДА

Австрійське командування не поспішало кидати «усусів» до бою, не маючи впевненості щодо їхньої лояльності. Уперше бійці УСС взяли участь в оборонних боях із кубанськими козаками російської армії на **Борецькому** й **Ужоцькому перевалах**. Після цих битв відбулося доукомплектування УСС українськими селянами із закарпатських сіл. Австрійське командування завжди скеровувало «усусів» на найважчі завдання. У 1915—1917 рр. «усуси» виявили героїзм у битвах із частинами російської армії на горі **Маківка** в Карпатах, під Галичем, **Бережанами** і під час **Брусиловського прориву**, поблизу містечка Козова, а також біля гори **Гаїмаки**, де четвертий курінь відбив атаку 5-того кіного ескадрону.

Штурмова бригада УСС

Найбільших втрат «усуси» зазнали в битвах за гори **Маківка** (з 29 квітня до 4 травня 1915) і **Лисоня** (серпні-вересні 1916 року). Запеклі бої точилися в Подільських степах. Після низки поразок і репресій стрільців було переведено в тил, і лише взимку 1917 р. вони повернулися на фронт. Наприкінці 1917 — на початку 1918 р. в Києві було створено курінь УСС на чолі з Євгеном Коновальцем, що став найбоєздатнішою частиною українських військ у 1918 р.

Українські січові стрільці в жорстоких умовах світової війни знаходили час для громадської і національно-культурної роботи. Останні місяці життя Івана Франка ним опікувалися «усуси». Наприкінці травня 1916 р. делегація УСС прямо з окопів виїхала до Львова на похорон Франка.

Гурток Пресової Кватири у полку УСС,
липень 1916 р

Отже, оцінюючи значення УСС, слід пам'ятати про те, що в силу своєї малочисельності вони, звичайно, не вирішували долю Першої світової війни, на фронтах якої вели активні бойові дії мільйонні армії. Але це ні в якій мірі не применшує ролі і значення УСС.

Цікаві факти про усусів

1. УСС- були перші військові формування українців після знищення українських козацьких полків Катериною II, вони стали зародком майбутньої армії.
2. УСС склалися з найкращих представників українського галицького суспільства – вчених, літераторів, журналістів, митців, студентської та гімназійної молоді тощо.
3. Вони залишили після себе добре задокументовану історію легіону та багату літературно-пісенну спадщину.
4. Ідейна та культурно-мистецька спадщина УСС стала інтегральною частиною національної свідомості галицьких українців ХХ століття.
5. Їх героїзм та самопожертва служили прикладом наступним поколінням борців.
6. Діяльна конструктивна участь УСС у революційних подіях 1917–1920 рр.

Нагороди УСС:

1. Хрест Легіону Українських Січових Стрільців

2. Гуцульський Хрест

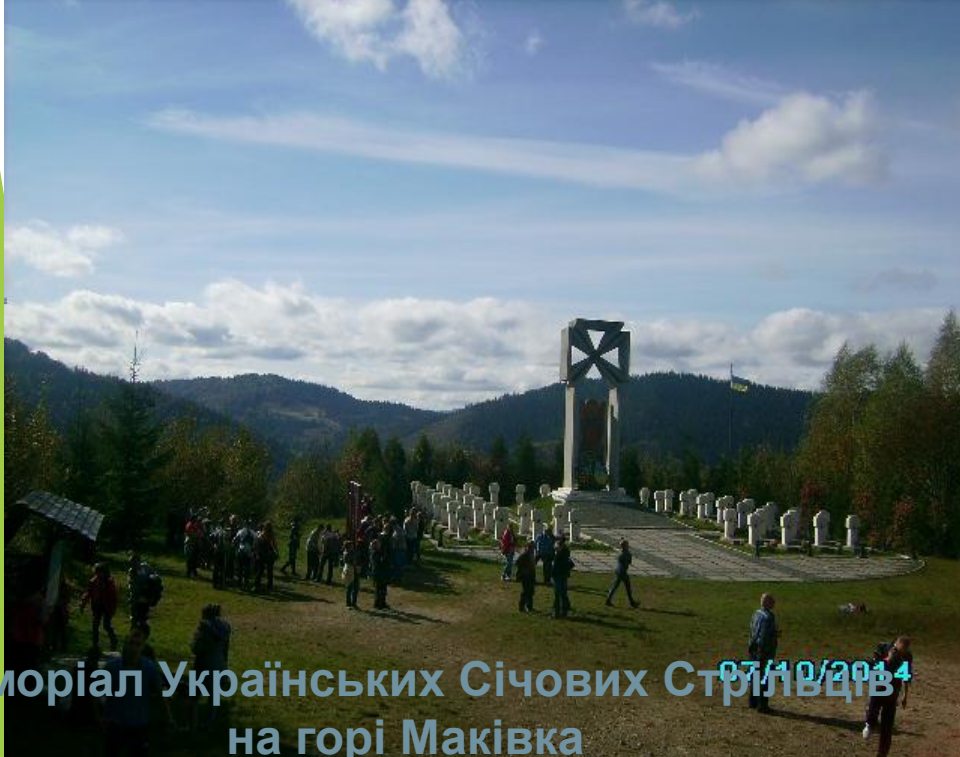

3. Хрест Українських Січових Стрільців

Відвідування Меморіалу УСС на г. Маківка 2014р

Джерела інформації:

- ▶ <http://www.history.vn.ua/book/dovidnik/164.html>
- ▶ uk.wikipedia.org
- ▶ Історія України 10 клас. Профільний рівень. Ф.Г. Турченко
- ▶ <http://uateka.com/uk/article/society/heritage/930>